

İran dünyanı nüvə silahı ilə təhdid edir

Beynəlxalq Atom Enerjisi Agentliyinin (MAQATE) müfəttişləri İranda 84 faiz zənginləşdirilmiş uranı aşkar ediblər. Bu barədə Bloomberg agentliyi xəbər verir. Rəsmi Tehran isə bunu "faktların təhrif edilməsi" adlandırır. Hazırda Avropa İttifaqı (Aİ) MAQATE-nin müvafiq hesabatını gözləyir.

İran ölkəsinin uranın 84 faiz zənginləşdirilməsi səviyyəsinə çatması ilə bağlı iddiaları qəbul etmir. İranın dövlət xəbər agentliyinin verdiyi məlumata görə, Tehran hələ də uranı 60 faizdən çox zənginləşdirməyə cəhd etməyib.

Bloomberg xəbər agentliyi isə adı açıqlanmayan diplomatlara istinadən xəbər verib ki, Beynəlxalq Atom Enerjisi Agentliyinin müfəttişləri fevralın əvvəlində İranda nüvə silahı yaratmaq üçün lazım olan səviyyəyə yaxın zənginləşdirilmiş uranı aşkar ediblər. Hazırda

MAQATE Tehranın uranı bu həddə bilərəkdən zənginləşdirib- zənginləşdirmədiyini müəyyən etməyə çalışır.

Aİ-nin Xarici İşlər və Təhlükəsizlik Siyasəti üzrə ali nümayəndəsi Jozep Borrel mətbuat konfransında bildirib ki, Aİ fevralın 26-dək MAQATE-dən müvafiq hesabat alacağını gözləyir. O vurğulayıb ki, agentlik İranın nüvə proqramında baş verənləri izləmək üçün bütün texniki imkanlara malikdir.

İran dünyanı nüvə silahı ilə təhdid edir

Əvvəli 1-ci səh.

Bir gün əvvəl Avropa diplomatiyasının rəhbəri İranın xarici işlər naziri Hüseyin Əmir Abdullahiyanla telefon danışıqında uranın zənginləşdirilməsi ilə bağlı daxil olan xəbərlərdən Brüsselin narahatlığını ifadə edib.

İranın hərəkətləri dünyada narahatlıq doğurur

2015-ci ildə İran və "altılıq" (ABŞ, Rusiya, Çin, Böyük Britaniya, Fransa və Almaniya) arasında bağlanmış siyasi razılaşma olan Birgə Hərtərəfli Fəaliyyət Planı (JCPOA) çərçivəsində öhdəliklərini və əlavə protokolu icra etməyi iki ilə yaxındır dayandırdığı üçün İranın hərəkətləri dünyada daha çox narahatlıq doğurur .

Qərb Fordodakı zavodun işinin şəffahlığı ilə bağlı İrandan təsirli təminatlar gözləyir.

Xatırladaq ki, ötən ilin noyabrında İranın İSNA xəbər agentliyi Tehranın Fordodakı yeraltı zavodda uranı 60 faizə qədər zənginləşdirməyə başladığını bildirmişdi.

Agentliyin məlumatına görə, Fordo və Netanzedəki obyektlərdə əlavə sentri-

fuqalar quraşdırılıb və İran artıq nüvə zavodlarından birində uranı 60 faizədək zənginləşdirib. Nüvə silahının istehsalı üçün isə 90 faizə qədər zənginləşdirmə lazımdır.

2015-ci il beynəlxalq nüvə sazişinin şərtlərinə görə, İranın uranı 3,67 faizdən yuxarı zənginləşdirməyə haqqı yoxdur.

Qərb ölkələrinin reaksiyası

Bir müddət əvvəl Qərb ölkələri MAQATE-nin İranın, Tehranın cənubunda yerləşən Fordo uran zənginləşdirmə zavodunda bəzi sentrifuqaların konfigurasiyasında təşkilatı əvvəlcədən xəbərdar etmədən əhəmiyyətli dəyişikliklər etməsi ilə bağlı hesabatına reaksiya verib. Bu barədə Fransa, Almaniya, Böyük Britaniya və ABŞ-nin birgə bəyanatında deyilib. Sənəd Almaniya Xarici İşlər Nazirliyinin saytında dərc olunub.

MAQATE-nin qeyd etdiyi kimi, sentrifuqaların elan edilməmiş dəyişdirilməsi Nüvə Silahlarının Yayılmaması Müqaviləsi (NPT) üzrə Hərtərəfli Təminatlar Sazişindən irəli gələn İslam Respublikasının öhdəlikləri ilə bir araya sığmır.

Sentrifuqalar nüvə silahına zəruri uranın istehsalı üçün istifadə olunur. Qərb ölkələrinin müraciətində vurğulanır ki, Tehran şəffaf hesabatla bağlı öhdəliklərinə əməl etməli və MAQATE-nin zəruri bildiyi monitorinq şərtlərini yerinə yetirməlidir.

Sənədin müəllifləri əmindirlər ki, "İranın bu hərəkətlərin səhvən atıldığı barədə verdiyi bəyanatları adekvat deyil". Fransa, Almaniya, Böyük Britaniya və ABŞ İranın hərəkətlərini Tehranın iddia edilən niyyətləri ilə deyil, MAQATE-nin qərəzsiz və obyektiv hesabatları əsasında qiymətləndirdiklərini vurğulayıblar.

Aİ İrana qarşı sanksiyaları genişləndirir

Bu arada İranın ölkədəki etirazları amansızlıqla yatırması fonunda Aİ İslam Respublikasına qarşı sanksiyaların müddətini uzadıb. 32 şəxs və 2 təşkilat məhdudlaşdırıcı tədbirlərə məruz qalıb.

Avropa diplomatiyasının rəhbəri izah edib ki, hazırkı tədbirlər paketi beşincidir və insan hüquqlarının və iranlı qadınların vəziyyətinin çox ciddi pozulmasına görə məsuliyyət daşıyanları hədəfləyir.

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"